

ИНФОРМАЦИЈА
о оствареном расту потрошачких цена
у периоду јануар – септембар 2012. године

1. Инфлација је у септембру ове у односу на децембар претходне године износила 9,6%, а у односу на септембар претходне године 10,3%. Анализирајући остварени раст потрошачких цена у протеклом петогодишњем периоду, може се уочити да је у овој години укупан текући раст значајно већи него у претходним, односно да је међугодишњи раст¹ на нивоу из 2008. године. При томе, месечни раст потрошачких цена је у септембру износио 2,3%, што је за преко 40% више у односу на август, када је, до тада, забележена највећа стопа.

Инфлацију остварену у протеклом периоду ове године карактерише висок ниво месечног раста цена, пре свега у марту и јуну (по 1,1%), мају (1,4%), августу (1,6%) и септембру (2,3%), а што се одразило и на раст цена по кварталима (2% у првом, 3,1% у другом и 4,2% у трећем), што се види у наредној табели:

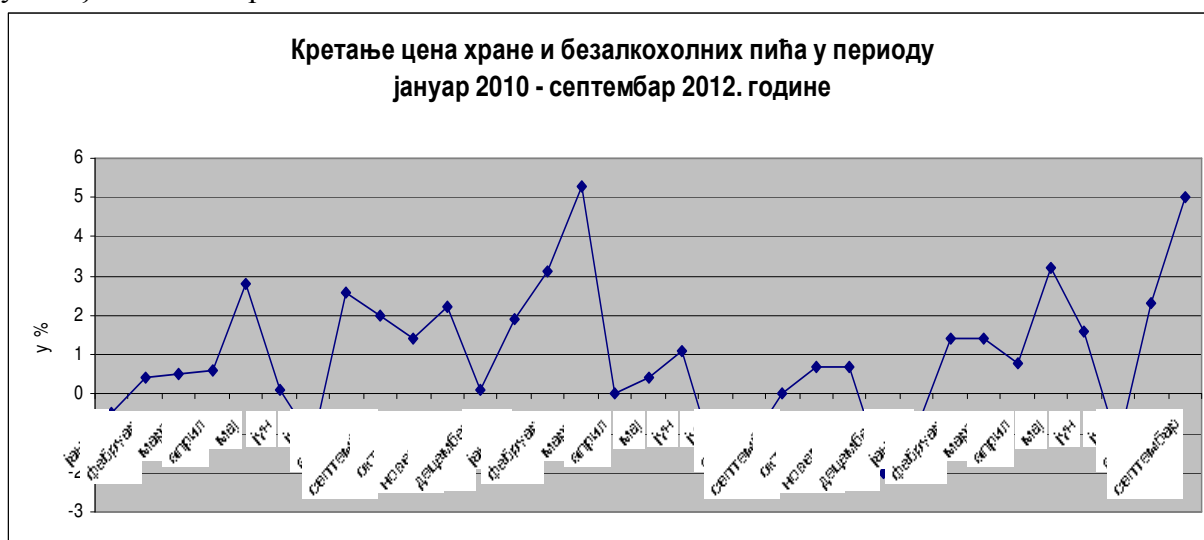
у %

Назив	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	Ø стопа	IX`12/IX`11
Потрошачке цене	2,0	3,1	4,2	9,6	1,0	10,3
<i>у томе:</i>						
- храна и безалкохолна пића	2,0	5,7	6,1	14,4	1,5	14,2
- алкохолна пића и дуван	5,0	0,7	11,6	18,0	1,8	16,9
- одећа и обућа	-0,7	1,0	0,1	0,4	0,0	3,7
- стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	1,5	0,8	1,3	3,6	0,4	5,1
- намештај, покућство и текуће одржавање	2,2	3,8	2,2	8,4	0,9	10,5
- здравство	0,8	1,0	1,8	3,6	0,4	3,7
- транспорт	5,7	2,2	4,5	12,9	1,4	14,0
- комуникације	-0,5	0,1	0,4	0,0	0,0	0,2
- рекреација и култура	0,4	3,8	1,2	5,5	0,6	5,7
- образовање	0,5	0,3	3,4	4,2	0,5	4,2
- ресторани и хотели	0,9	2,3	3,3	6,6	0,7	8,2
- остала роба и услуге	1,3	1,9	3,0	6,3	0,7	8,0

Посматрано у глобалу, *ценовна нестабилност*, узрокована је, пре свега, растом цена хране у протеклим кварталима и акцизних производа у првом и трећем кварталу ове године. Такође, повећане су и цене деривата нафте, док је раст цена остале увозне робе широке потрошње, по основу одложеног дејства пада вредности динара у односу на евро, услед смањене тражње, знатно мање.

¹ Прилог број 1 у Информацији о оствареном расту потрошачких цена у периоду јануар – септембар 2012. године

Значајно повећање цена хране и безалкохолних пића евидентирано је у фебруару и марту (по 1,4%), мају (3,2%), јуну (1,6%), августу (2,3%) и септембру (5%). Наиме, у протеклом периоду ове године, цене *непрерађене хране* (свеже воће и поврће, свеже месо и риба и конзумна јаја) су повећане за 34,5%, а прерађене за 4,4%, тако да је општи раст цена хране и безалкохолних пића 14,4%. Цене алкохолних пића и дувана су у истом периоду повећане за 18%, на које се поред произвођачких, односно увозних цена односи и раст по основу законом прописаног усклађивања динарских износа акциза.

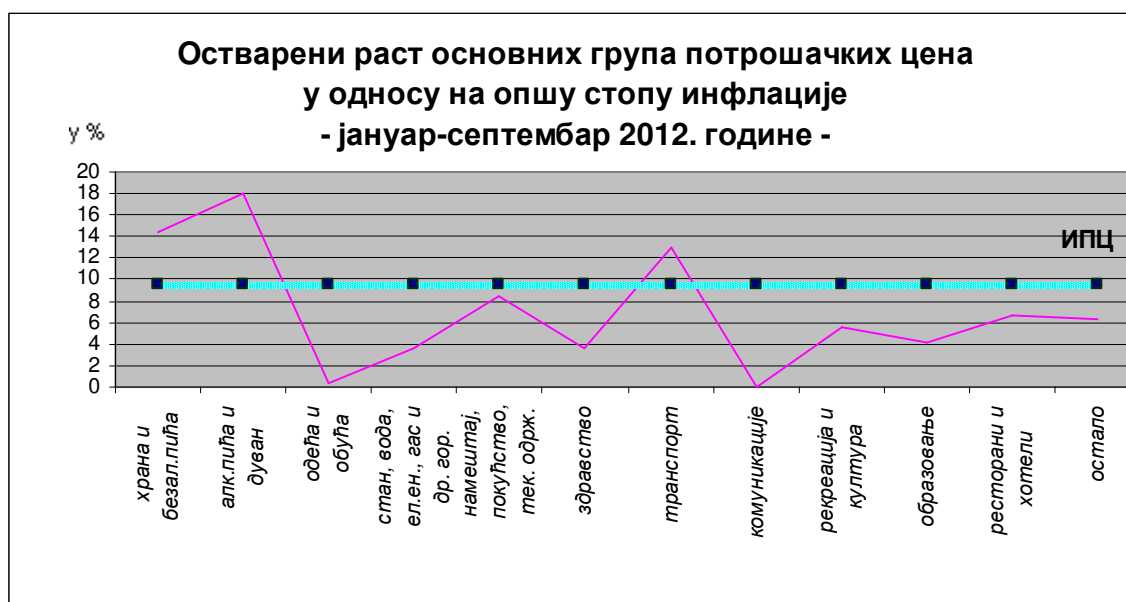
Цене прехранбених производа (пшенично брашно тип «400» и «500», сунцокретово јестиво биљно уље, пастеризовано и стерилизовано кравље млеко, јогурт, шећер кристал, свеже свињско, говеђе и кокошије месо и сладководна риба), код којих је укупна маржа на основу *Уредбе о посебним условима промета одређене робе*, од јануар ове године ограничена у висини од 10%, су углавном по основу значајног повећања цена свежег меса и јестивог уља, повећане у протеклом периоду ове године за 26,4%, односно у трећем кварталу за 19,4%. Једино снижење цена, у протеклом периоду године, из ове групе произвоа је регистровано код јогурта, шећера и пшеничног брашна, што се види из наредне табеле:

Производи чије су марже прописане	у %				
	VI 2012. XII 2011.	VII 2012. VI 2012.	VIII 2012. VII 2012.	IX 2012. VIII 2012	X 2012. XII 2011.
Јунеће и говеђе месо са костима	11,3	0,3	2,4	6,3	21,5
Јунеће и говеђе месо без костију	9,6	-0,3	2,2	5,4	17,7
Свињско месо са костима	19,4	-1,2	7,7	14,2	45,0
Свињско месо без костију	19,5	-0,9	7,5	14,2	45,3
Заклано пиле	19,6	-0,3	9,8	12,8	47,7
Шаран	0,1	2,2	3,4	5,3	11,5
Свежа пастрмка	8,5	0,7	1,2	1,1	11,9
Свеже млеко, краткотрајно	-2,1	4,0	1,5	2,9	6,2
Млеко у тетрапаку, стерилисано	-3,0	1,6	0,6	3,6	2,8
Јогурт	-5,4	1,5	0,3	1,2	-2,6

Производи чије су марже прописане	VI 2012. XII 2011.	VII 2012. VI 2012.	VIII 2012. VII 2012.	IX 2012. VIII 2012	X 2012. XII 2011.
Јестиво уље, сунцокретово	3,4	4,5	2,6	6,1	17,6
Шећер	-10,6	-0,4	-0,3	4,8	-6,9
Пченично брашно (у свим облицима)	-14,2	-0,2	0,9	10,9	-4,2
<i>просечно повећање</i>	5,8	0,9	3,7	14,1	26,4

С обзиром да су марже „замрзнуте“ у релативном износу, то значи да поред опредељујућег дејства на остварени ниво малопродајних цена, поред раста произвођачких цена, имају и марже.

Остварени раст потрошачких цена од 9,6% у септембру ове у односу на децембар претходне године је са 5,5 процентних поена или са око 57% *опредељен ценама хране и безалкохолних пића*, а са 1,9 процентних поена, односно са око 20% ценама производа и услуга који чине базу инфлацију (укупна инфлација умањена за раст цена енергије, хране, алкохола и цигарета). Значи, дејство раста цена енергије и алкохола и цигарета је определило општу стопу раста потрошачких цена са око 2,2 процентна поена, односно са око 23%.

2. Посматрано по групама потрошње, на остварени раст потрошачких цена у периоду од јануара до септембра ове године, поред цене *хране и безалкохолних пића*, које су повећане изнад општег раста (14,4%) и имале највеће учешће у укупном текућем расту потрошачких цена (око 57%), на другом месту су цене *транспорта*, које су, такође, натпросечно повећане (12,9%) и на које се односи око 14%. Највећи интензитет раста је евидентиран код цена *алкохолних пића и дувана* (18%), с тим што је њихово дејство нешто мање (око 10%). Имајући ово у виду, остварени раст потрошачких цена **опредељен је са око четири петине** растом цена ове три наменске групе. Испод просека су повећане цене намештаја, покућства и текућег одржавања ((8,4%), ресторана и хотела (6,6%), остале робе и услуга (6,3%), рекреације и културе (5,6%), образовања (4,2%), стана, воде, електричне енергије,

гаса и других горива (3,6%), здравства (3,6%), док је најмањи интензитет евидентиран код одеће и обуће (0,4%). Цене комуникација нису мењане.

3. На кретање цена у прва три квартала ове године, поред цена *хране, пића, цигарета и енергије (деривати нафте)*, утицале су и цене робе широке потрошње, тј. *индустријских производа без хране и енергије*, чије се цене слободно образују и чине базну инфлацију, а чији укупан текући раст износи 7,6% и код којих се уочава бржа динамика у последњем кварталу у односу на претходна два². Такође, није занемарљив ни утицај цена услуга од 4,9%, с тим што цене услуга на које Влада даје сагласност нису мењане. Наиме, цене *хране* су повећане по основу смањених приноса овогодишњих пољопривредних култура, и кретања цена пољопривредних производа на светском тржишту, док су више цене *деривата нафте* одређене кретањем цена сирове нафте на светском тржишту, као и акцизном политиком и отежаним условима допреме (у зимском периоду). На цене *цигарета и пића*, пре свега алкохолних утицали су измењени динарски и процентуални износи акциза, сходно Закону о изменама и допунама Закона о акцизама.

Цене производа и услуга на које *Влада даје сагласност* у протеклом периоду ове године су биле стабилне, са изузетком јануара, јула и августа, када је по основу коригованих цена цигарета, услед измењених акциза, остварен раст за по 1,2% у јануару и августу и 1,6% у јулу. Испод пројектованог раста (осим код изношења смећа) су повећане цене *производа и услуга на које сагласност даје јединица локалне самоуправе*, на шта су утицала значајнија повећања цена у појединим градовима, који су на статистичком праћењу кретања потрошачких цена.

Услед ниске агрегатне тражње, и при расту плата и пензија, депресијација курса динара у првом кварталу ове године није имала значајније инфлаторно дејство, да би у другом и трећем кварталу дошло до изражаја њено одложено дејство, пре свега код робе из увоза.

² Податак НБС, www.nbs.rs/statistika/realnisektor/potrosackecene.

Курс динара у првом кварталу ове године је повећан за 7,7%, у другом за 4,4%, а у трећем за свега 0,5%, односно у првих девет месеци ове године за 13,1% (мерено: просечан курс динара у септембру у односу на просечан курс динара у децембру претходне године), односно у децембру претходне године је износио око 102,90 динара за 1 евро, да би у септембру износио око 116,40 динара, што је за око 13,50 динара више.

На нивоу Републике у протеклом периоду, раст зарада без пореза и доприноса је у периоду јануар-август ове у односу на исти период претходне године номинално износио 9,7% а реално 4,5%³, док су пензије реално повећане за 0,5%. У истом периоду промет у трговини на мало бележи раст у текућим ценама за 2,9% а у сталним смањење за 3,5%⁴, што је иначе карактеристично за читав протекли период ове године, са изузетком априла када је промет био на непромењеном нивоу у односу на претходну годину.

3. *Нампросечан раст цена*, у протеклом периоду ове године, евидентиран је код следећих група: меса (25,8%), рибе (12,4%), уља и масти (15,5%), воћа (57,7%), поврћа (26,5%), дувана (22,3%), поправке обуће (11,7%), изнајмљивања стана (16%), услуга за одржавање и поправку стана (18,2%), течног горива (43,3%), поправке намештаја (11,6%), поправке апарата за домаћинство (21,1%), медицинских услуга (10,8%), аутомобила (16,1%), горива и мазива (20,1%), превоза путника авионом (13,1%), поправке аудиовизуелне опреме (10,2%), опреме за спорт, камповање и рекреацију (16,8%), пакет аранжмана (14,8%) и личних предмета (10,3%). Учешће ових група у укупном обухвату је око 31%.

4. Влада је крајем претходне године донела *Уредбу о посебним условима промета одређене робе* („Сл. Гласник РС“, број 102/11), која је примењивана од почетка јануара до краја јуна. С обзиром да је Уредба, сходно члану 46. Закона о трговини („Сл. гласник РС“, бр. 53/10) донета као привремена мера, која не може трајати дужи од шест месеци, а полазећи од тога да разлози њеног доношења, у међувремену, нису отклоњени, Влада је крајем јуна, с применом од 1. јула ове године донела нову *Уредбу о посебним условима промета одређене робе* („Сл. гласник РС“, бр. 63), с важењем у наредних шест месеци. Овом уредбом је, као и претходном, у циљу спречавања поремећаја на тржишту, за одређену робу од виталног значаја за живот и здравље људи ограничена укупна стопа марже у висини од 10% и то за: пшенично брашно (тип «400» и «500»), сунцокретово јестиво биљно уље, пастеризовано и стерилизовано кравље млеко, јогурт, шећер кристал, свеже месо (свињско, говеђе и кокошије) и сладководну рибу. Такође, утврђен је и рок плаћања произвођачу, односно добављачу који не може бити дужи од 60 дана. Средином октобра, Влада је донела *Уредбу о измени Уредбе о посебним условима промета одређене робе* („Сл. Гласник РС“, бр. 100/12) којом је укупна маржа смањена једино за јестиво уље и то са 10% на 5%.

Такође, Влада је крајем марта ове године донела *Уредбу о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т- 500 “* („Сл. гласник РС“, бр. 24/12), којом је, као и претходне године, прописана обавезна производња и стављање у

³ Саопштење РЗС број 263 од 25. септембра 2012. године.

⁴ Саопштење РЗС број 271 од 28. септембра 2012. године.

промет хлеба од брашна тип „500“, као и произвођачка цена и стопе за покриће трошкова промета. С обзиром да је истекло важење ове уредбе, као привремене мере, Влада је донела нову **Уредбу о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500“** („Службени гласник РС“, бр. 94/2012), с применом од 1. октобра 2012. године, којом је утврђена нова произвођачка цена ове врсте хлеба од 41,54 динара по векни (37,33 динара, претходна) и смањена највише обрачуната малопродајна маржа са 7% на 6%, тако да малопродајна цена не може да буде већа од 48,50 динара, што је 4,50 динара више у односу на претходну цену. Циљ уредбе је праћење стања на тржишту брашна и хлеба, односно очување стандарда нижих социјалних категорија грађана и равномерно снабдевање становништва основним врстама хлеба.

У циљу стабилизације тржишта и цена меркантилне пшенице и брашна у 2012. години, Влада је донела **Уредбу о продаји меркантилне пшенице рода 2011.** године („Сл. гласник РС“, бр. 14/12 и 48/12), на основу које је Републичка дирекција за робне резерве, у два маха, у количинама од по 50.000 тона, интервенисала на тржишту и то када цена меркантилне пшенице на тржишту пређе износ од 20,00 дин/кг са ПДВ. Такође, Влада је, ради стабилизације тржишта и цена меркантилног кукуруза и хране за животиње у 2012. години, донела **Уредбу о продаји меркантилног кукуруза роада 2011. године** („Сл. гласник РС“, бр. 15/12), када је Републичка дирекција за робне резерве интервенисала на тржишту у укупној количини од 50.000 тона, а по цени од 18,00 дин/кг са ПДВ.

На основу **Закључка Владе** из јула ове године, Републичка дирекција за робне резерве треба да изврши откуп 100.000 тона пшенице рода 2012. године, по цени од 23,00 дин/кг са ПДВ, а што има за циљ повећање нивоа залиха робних резерви и помоћ примарној пољопривредној производњи.

Влада Републике Србије је на седници одржаној почетком септембра 2012. године, донела одлуку да Републичка дирекција за робне резерве **изврши робну размену 9.100.000кг минералног ђубрива НПК(15:15:15) за меркантилну пшеницу и меркантилни кукуруз**, по паритетима који су нижи од утврђеног паритетног односа предметних роба у распону од 10-20%, ради стимулације пољопривредне производње и ублажавања последица великих суша које су задесиле пољопривредна подручја, и то: 1 кг N-P-K минералног ђубрива за 1,65 кг пшенице прошлогодишњег, односно 1,9 кг овогодишњег рода, а код кукуруза паритет је 1,55 кг и 2 кг, респективно.

Такође, почетком септембра Влада је донела **Уредбу о привременом квантитативном ограничењу извоза, односно упућивања одређених врста робе** („Сл. гласник 87/12), којом је, с применом до краја године, у потпуности забранила извоз соје у зрну, семена сунцокрета и шећерне репе, а средином месеца **Одлуку о изузимању одређене робе од плаћања царинских дажбина** („Сл. гласник РС“, бр. 91/12), којом је за пшеницу, кукуруз, соју, семе уљане репице и семе сунцокрета омогућен бесцарински увоз до 30. јуна 2013 (пшеница и семе уљане репице), односно 31. августа 2013. (кукуруз, соја у зну и семе сунцокрета). Ове одлуке имају за циљ да се нижим ценама сировина, спречи даљи раст цена пољопривредно прехранбених производа у репроланцу.

Влада Србије је средином септембра, својим **закључцима** донела одлуку да се из робних резерви интервентно прода пет милиона литара **рафинисаног**

сунцокретовог уља и пет милиона килограма шећера, како би се заштитило тржиште и обезбедила нормална снабдевеност становништва овим намирницама. Малопродајна цена уља је утврђена у износу од 142,56 динара за литар, а шећера од 95,05 динара по килограму. У односу на првобитно одређене количине, додатно је, почетком октобра, одлучено да се интервенише још са додатних 3.000 тона јестивог уља. Такође, донета је и **Одлука о изузимању одређене робе од плаћања царинских дажбина** („Сл. гласник РС“, бр. 96/12), којом је одобрен бесцарински увоз 20.000.000 литара јестивог рафинисаног сунцокретовог уља.

Крајем септембра Влада је усвојила **закључак** којим се даје сагласност Републичкој дирекцији за робне резерве да изврши *натуралну размену* до 40.000 тона *меркантилног кукуруза за товну стоку* са примарним произвођачима који имају производни циклус и то у паритету 8,77 кг меркантилног кукуруза за 1 кг товних свиња, односно 8,89 кг кукуруза меркантилног за 1 кг товне јунади.

На основу **закључка Владе**, са седнице одржане почетком октобра, Републичка дирекција за робне резерве треба да откупи укупно 200.000 тона меркантилног кукуруза, рода 2011. и рода 2012., по стартној цени од 29,70 дин/кг (ПДВ урачунат).

Све ове мере су донете у циљу стабилизације тржишта и цена основних пољопривредно прехрамбених производа и стандарда становништва.

5. У периоду јануар-септембар ове године мере контроле цена предузимане су код следећих производа и услуга:

5.1. Влада је у августу донела **Одлуку о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт** („Службени гласник РС“, бр. 81/12 и 83/12), којом су утврђене цене за 531 нови лек који су добили дозволу за стављање у промет од Агенције за лекове и медицинска средства Србије. Доношењем ове одлуке створени су услови да се на тржиште Републике Србије пусте у промет нови лекови, омогућена је доступност иновативних лекова пацијентима и осигураним лицима, повећана је конкуренција лекова, укупна понуда лекова и снабдевеност тржишта. Такође, утрђивањем цена нових лекова створени су услови да се оствари уштеда финансијских средстава Републичког фонда за здравствено осигурање стављањем нових јевтинијих генеричких лекова на Листу лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања. На основу показатеља фармакоекономске студије повећане су цене 35 лекова (имуноглобулина против беснила, антибиотика за децу, кортикостероида, диуретика, антиепилептика, анксиолитика и др.), ради обезбеђења снабдевености тржишта потребним лековима, за лекове од ширег јавно-здравственог интереса, односно за лекове за лечење болести од већег социјално-медицинског значаја. На тај начин створени су услови за редовно снабдевање тржишта овим лековима.

5.2. Влада Републике Србије је дала сагласност на **Одлуку о утврђивању произвођачких цена угља за индустријску потрошњу** („Службени гласник РС“, број 35/12), коју је донео Управни одбор ЈП ПЕУ Ресавица на седници од 03. априла 2012. године. Овом одлуком основне произвођачке цене угља за индустријску потрошњу по јединици топлотне вредности су повећане од 20. априла за 30%. Финансијски ефекат повећања произвођачких цена угља за индустријску

потрошњу од 30% на нивоу овог јавног предузећа фактички износи у просеку 17%, с обзиром да цене угља за широку потрошњу нису мењане. И поред задржавања цена угља за широку потрошњу ЈП ПЕУ Ресавица на нивоу од претходне године, а имајући у виду да се цене угља на тржишту образују слободно, статистика је у првих девет месеци 2012. године забележила раст цена угља у малопродаји у просеку за 10,6% (*лигнит 7,2%, а мрки угаљ 11,5%*).

5.3. Влада Републике Србије је дала сагласност на **Уредбу о измени Уредбе о висини накнаде за коришћење неметаличких сировина за добијање грађевинског материјала за 2012. годину** ("Службени гласник РС", број 35/12), којом су накнаде за коришћење неметаличких сировина за добијање грађевинског материјала смањене у просеку 8,7%, чиме је смањен диспаритет у односу на висину накнада у региону, као и трошкови у грађевинској индустрији.

5.4. У фебруару ове године Влада је усвојила **Уредбу о висини годишње накнаде за моторна и прикључна возила** („Сл. гласник РС“, бр. 8/12), којом је линеарно за 6% извршено повећање висине годишње накнаде, која се плаћа приликом регистрације возила. Средства остварена по овом основу представљају приход општина и намењена су за финансирање радова на изградњи, реконструкцији, одржавању и заштити општинских путева и улица. Претходна корекција ових накнада је извршена у јуну 2009. године („Сл. гласник РС“, број 41/09).

5.5. **Уредбом о допуни Уредбе о ценама услуга које плаћају корисници услуга и посебних накнада за обављање послова које врши Агенција за безбедност саобраћаја**, коју је Влада усвојила у јуну ове године („Сл. гласник РС“, бр. 55/12) обухваћене су накнаде у вези са применом Правилника о унапређењу знања из безбедности саобраћаја за возаче којима је одузета возачка дозвола и Правилника о радионицама за тахографе. Предложене накнаде се, сходно Закону о безбедности саобраћаја на путевима, по први пут утврђују, осим накнада које су у вези са радионицама за тахографе, а које су постојале и у претходном периоду и на непромењеном су нивоу (Дирекција за мере и драгоцене метале је наплаћивала дозволе за рад лабораторија за тахографе). Предложене цене су сличне ценама из окружења, а ниже су у односу на цене већине земаља западне Европе.

5.6. Крајем септембра 2012. године, на основу **Одлуке о утврђивању претплатне и продајне цене за „Службени гласник РС“, „Службени гласник РС- Просветни гласник“, „Службени гласник РС- Међународни уговори“, за појединачне цене бројева и цене објављивања огласа**, Влада је дала сагласност („Сл. гласник РС“, бр. 92/12) да се постојеће цене ових издања повећавају у распону од 3,9% до 4,8%.

5.7. У периоду јануар - септембар 2012. године забележено је повећање **цена свих стамбено комуналних услуга**, с тим што су на нивоу Републике највише повећане цене изношења смећа за 3,7% и одведене отпадне воде за 3,2%, а најмање цена централног грејања за 1,3%. При том, цена воде порасла је за 2,3%, Оваква повећања цена су не само исподпросечна, већ и испод дозвољеног годишњег оквира за њихово повећање.

На укупан раст ових цена од почетка године опредељујући утицај имала су повећања извршена у првом кварталу ове године, и то код изношења смећа за 3%, одведене отпадне воде за 2,2%, грејања за 1,4% и код воде за 1,3%. При том, цене

воде, одведене отпадне воде и изношења смећа порасле су укупно у другом и трећем кварталу за по 1%, за разлику од цене грејања која је у истом периоду мировала, изузимајући незнатно снижење од 0,1% извршено у јуну.

У извештајном периоду, посматрано по месецима, поред појединачних повећања цена ових услуга извршених у фебруару, марту, јулу и августу месецу, забележено је да су цене свих стамбено комуналних услуга повећане у јануару и јуну, као и да су у априлу, мају и у септембру мировале.

Цене јавног градског превоза у првих девет месеци 2012. године расле су значајно спорије у односу на општи раст цена у истом периоду. Тако су цене превоза путника аутобусом у граду и претплатне месечне карте у просеку повећане за по 1,3%. Ово је, пре свега, ефекат јануарског повећања за 0,7% код цене превоза, односно јануарског и јунског повећања за по 0,5% код месечне карте. При том, ове цене су потпуно мировале у фебруару, као и у јулу, августу и септембру, а делимично у априлу и мају ове године. Наиме, цена превоза коригована је навише у априлу, а цена месечне карте у мају, и то за 0,2% и 0,1% респективно.

У последњем кварталу текуће године, реално би било очекивати извесна повећања цена у оквиру стамбено комуналних услуга, што се посебно односи на цене грејања, односно јавног градског превоза, пре свега у оним градовима који нису мењали цене од почетка године,

6. Цене основних деривата нафте, према подацима статистике, у септембру у односу на претходни месец ове године, повећане су укупно у просеку 4,6%. Цене деривата нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел гориво Д-2*) повећане су за 4,6%, док су цене деривата нафте из увоза (*евро премијум БМБ- 95 и евро дизел*) повећане за 4,5%. Посматрано по врстама деривата, бензин је поскупео у просеку за 4,7%, док је дизел гориво поскупело у просеку за 4,4%.

Цене основних деривата нафте, у септембру ове у односу на децембар претходне године повећане су укупно у просеку 20,5%. Цене деривата нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел гориво Д-2*) повећане су за 21,5%, а цене деривата нафте из увоза (*евро премијум БМБ- 95 и евро дизел*) за 19,1%. Посматрано по врстама деривата, бензин је у септембру ове у односу на децембар претходне године поскупео у просеку за 21,8%, а дизел гориво 19,0%.

У табели су приказане просечне малопродајне цене основних деривата нафте у децембру 2010. и 2011. године и у првих девет месеци 2012. године, као и индекс потрошачких цена у септембру 2012. године у односу на децембар 2011. године:

дин/лит

	<i>Моторни бензин БМБ -95</i>	<i>Дизел гориво Д 2</i>	<i>Евро Дизел 10 ррт</i>	<i>Евро премијум БМБ -95</i>	<i>Уље за ложење</i>
<i>XII 2010.</i>	118,96	108,60	116,50	128,76	90,80
<i>XII 2011.</i>	133,77	126,59	137,49	138,76	92,11
<i>2012.</i>					
<i>I</i>	133,95	127,17	137,34	138,21	92,50
<i>II</i>	135,66	129,51	139,83	140,35	96,49
<i>III</i>	144,48	140,49	149,24	149,77	108,58
<i>IV</i>	146,12	143,05	151,18	152,81	111,50
<i>V</i>	144,66	141,03	148,76	151,82	110,48

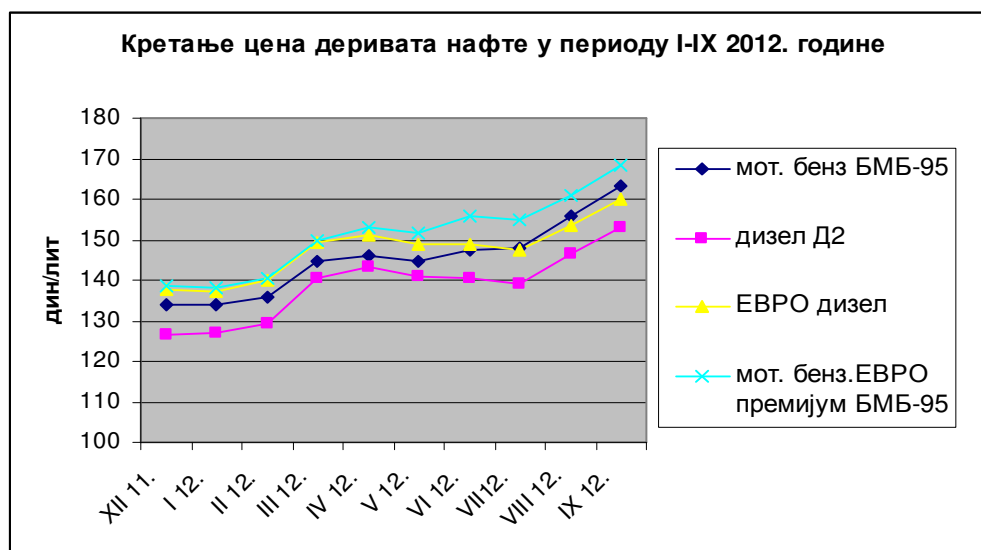
МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Сектор за трговину, услуге, цене и заштиту потрошача

	Моторни бензин БМБ -95	Дизел гориво Д 2	Евро Дизел 10 ррт	Евро премијум БМБ -95	Уље за ложење
VI	147,20	140,39	148,66	156,02	133,50
VII	147,98	139,14	147,59	155,00	133,37
VIII	155,87	146,43	153,43	160,78	127,59
IX	163,27	153,03	159,84	168,54	132,00
IX 2012. / VIII 2012. (индекс)	104,7	104,5	104,2	104,8	103,5
IX 2012. /XII 2011 (индекс)	122,1	120,9	116,3	121,5	143,3

Извор: РЗС

Из графикана који следи види се да је највећи раст цена деривата нафте у овој години забележен у марту (7,1%). Након тога, у периоду од априла до јула било је присутно осцилирање цена деривата нафте, са тенденцијом њихове стабилизације, да би у августу дошло до другог значајног скока цена деривата нафте у овој години (4,6%), који је истим интензитетом настављен и у септембру (такође 4,6%).

На деривате нафте, који су у првих девет месеци ове године поскупели у просеку за 20,5%, одлази 9,9% од укупно оствареног раста потрошачких цена у првих девет месеци ове године, који је износио 9,6%.

Према подацима *UNKS* -Удружења нафтних компанија Србије, цена сирове нафте *Brent* је након цене од *107,22 USD/bbl* колико је износила почетком 2012. године, средином марта је достигла свој максимум од *126,06 USD/bbl*, а потом наставила да пада и средином јуна забележила свој минимум до сада у овој години од *89,23 USD/bbl*. Међутим, након тога се поновио растући тренд кретања цене сирове нафте с почетка године и она је крајем септембра достигла ниво од *111,86 USD/bbl*, колико је приближно износила и просечна цена сирове нафте у овој години (*112,16 USD/bbl*).

У септембру 2012. године у односу на децембар претходне године вредност америчког долара у односу на динар је порасла за 10% (у августу ове у односу на

децембар претходне године раст је износио 17,2%), тако да се у наредном месецу може очекивати повољан утицај курса долара на пад цена нафтних деривата.

У складу са Законом о акцизама, Влада Републике Србије објавила је **Усклађене динарске износе акциза** („Сл. гласник РС“, број 6/12) који су од 28. јануара 2012. године износили за све врсте моторних бензина 49,60 дин/лит., а за све врсте дизел горива 37,07 дин/лит. У односу на износ акцизе који је био у примени од 21. јуна 2011. године, када је Влада на препоруку Европске комисије изједначила акцизе на деривате нафте, без обзира да ли су домаћег или увозног порекла (бензини 49,50 дин/лит, а дизели 37,00 дин/лит), акциза на све врсте бензина крајем јануара ове године повећана је 0,10 дин/лит, а на све врсте дизел горива 0,07 дин/лит.

Због повећања произвођачких цена свих врста моторних бензина и свих врста дизел горива, услед раста цене сирове нафте на светском тржишту, а у циљу наставка стабилизације тржишта нафтних деривата, Влада Републике Србије је 30. априла 2012. године донела **Одлуку о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте** ("Службени гласник РС", број 43/12) са применом од 1. маја 2012. године за 1,50 дин/лит, тако да акциза на све врсте бензина износи 48,10 дин/лит., а на све врсте дизел горива 35,57 дин/лит.

Правилником о изменама и допунама Правилника о Листи осталих деривата нафте који се добијају од фракција нафте које имају распон дестилације до 380 степени ("Службени гласник РС", број 53/02), који је ступио на снагу 25. маја 2012. године, уведена је обавеза обрачунавања и плаћања акцизе на уље за ложење екстра лако (ЕЛ) и уље за ложење екстра лако ЕВРО ЕЛ у износу од 57,07 дин/кг. Ефекат ове мере исказао се у ценама лож уља које су забележене у јуну и које су у односу на претходни месец веће 23,02 дин/лит.

Влада Републике Србије донела је **Одлуку о престанку важења Одлуке о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте** ("Службени гласник РС", 76/12), којој се од 5. августа 2012. године на деривате нафте плаћа акциза која је била у примени пре 1. маја, тј. пре ступања на снагу Одлуке којом су износи акцизе били привремено смањени. На овај начин акциза на деривате нафте враћена је на ниво који је утврђен почетком ове године у износу од 49,60 дин/лит. на све врсте моторних бензина., а 37,07 дин/лит. на све врсте дизел горива.

7. У септембру ове године остварен је највећи месечни интензитет раста потрошачких цена који износи 2,3%. И у овом месецу, као и у претходном, опредељујуће дејство су имале цене *хране и безалкохолних пића*, које су имале највећи интензитет раста (5%), тако да су са око 83% определиле општи раст потрошачких цена у овом месецу.

Незнатно испод општег раста повећане су цене *транспорта* (2,4%), а затим намештаја, покућства и текућег одржавања (2%), образовања (1,8%), ресторана и хотела (1,7%), остале робе и услуга (1,5%), стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (0,8%), здравства (0,6%) и одеће и обуће (0,5%).

Непромењени ниво цена евидентиран је код алкохолних пића и дувана и комуникација, док је снижење цена за 6,1% остварено код рекреације и културе.

8. Извештајем о фискалној стратегији за 2012. годину и пројекцијама за 2013. и 2014. годину, који је Влада Републике Србије усвојила 14. децембра 2011. године, пројектована инфлација за 2012. годину износи **3,5%**, што претпоставља просечан месечни раст од 0,3%.

У периоду јануар-септембар ове године остварен је раст потрошачких цена од 9,6%, што значи да је просечан месечни раст износио 1%. Под претпоставком да се овакав интензитет настави и у наредном периоду до краја године, годишња инфлација би могла да износи и до 13%.

На бази иновираних листе производа и услуга за које нумеричке смернице раста цена утврђује Влада у сарадњи са НБС, *регулисане цене*⁵ су у протеклом периоду године биле стабилне, осим у јануару (1,2%), јулу (1,6%) и августу (1,2%) и то услед коригованих износа акциза код цигарета, тако да укупан текући раст у периоду јануар-септембар износи 4,3%. Цене воћа, поврћа, меса, рибе и јаја (*непрерађена храна*) су снижене у јануару (0,6%) и јулу (5,2%), а у свим осталим месецима повећане, с тим што је најмањи раст исказан у априлу (2,4%), а највећи у августу (8,4%) и септембру (9,9%)⁶, док је у осталим месецима раст био уједначенији (фебруар 3,9%, март 4%, јун 3,3% и август 4,8%). Укупно повећање ових цена износи око 34,5%.

Такође, месечни раст цена производа и услуга који чини *базну инфлацију* (ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета) у септембру износи 0,1%, што је значајно успоравање како у односу на период јун-август (1,1%; 0,8% и 0,6%, респективно), тако и у периоду јануар-мај (по 0,5%, осим у марту када је износио 0,3%)⁷, на шта су, пре свега, утицале цене увозних производа. Имајући у виду остварене месечне стопе, укупан текући раст у протеклом периоду ове године износи око 5%.

Полазећи од оствареног раста цена и обухвата ових група у индексу потрошачких цена, може се констатовати да је раст цена у протеклом периоду ове године углавном опредељен повећањем цена *хране и енергије*, односно да се на *базну инфлацију* односи свега око 20% укупног месечног раста потрошачких цена.

Имајући у виду да укупна инфлација углавном зависи од кретања цена хране, енергије, акцизних производа и контролисаних цена, то значи да ће овогодишњи раст бити опредељен растом цена пољопривредних производа код којих се процењује да ће, услед смањене понуде, бити значајан, као и раста цена увозних производа по основу депресијације курса динара и измењене стопе ПДВ (са 18 на 20%), док се код контролисаних цена процењује и даље стабилно кретање, осим код појединих услуга из надлежности локалне самоуправе.

9. Међугодишњи раст инфлације износи 10,3%, што је за 2,4 процентна поена више него у претходном месецу. Цене роба су повећане за 11,2%, а услуга за 6,2%. Наиме, након једногодишњег снижења интензитета раста, од маја ове године међугодишњи раст поново бележи убрзање динамике.

⁵ На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

⁶ Податак НБС, www.nbs.rs/statistika/realnisektor/potrosackecene, tabela 27a.

⁷ У документу НБС „Извештај о инфлацији – фебруар 2012. године“, *осврт 2* (нови индикатор базне инфлације), предвиђено је да ће убудуће ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета, представљати базну инфлацију, као међународно прихваћену.

Посматрано по групама производа и услуга, *најмањи* интензитет раста је евидентиран код комуникација (0,2%), а затим код одеће и обуће (3,7%), у здравству (3,7%), образовању (4,2%), групи стан, вода, електрична енергија, гас и друга горива (5,1%) и код рекреације и културе (5,7%). Испод просека су повећане и цене остале робе и услуга (8%) и ресторана и хотела (8,2%).

Незнатно *изнад* опште стопе су повећане цене намештаја, покућства и текућег одржавања стана (10,5%), а *натпросечно* су повећане и цене хране и безалкохолних пића (14,2%) и алкохолних пића и дувана, где је остварен највећи интензитет раста (16,9%).

Циљана инфлација, утврђена за ову годину од стране Народне банке Србије износи $4\% \pm 1,5$ п.п. Имајући ово у виду, може се констатовати да је остварена инфлација двоструко већа од горње границе циљане инфлације за 2012. годину.

КРЕТАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ОД 2007. ГОДИНЕ

у %

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2007. година</i>			
јануар	0,4	0,4	5,4
фебруар	-0,3	0,1	4,1
март	0,6	0,7	4,1
април	0,7	1,4	3,2
мај	1,9	3,3	3,1
јун	0,4	3,7	4,0
јул	-0,2	3,4	4,2
август	2,5	6,0	6,5
септембар	1,6	7,6	8,0
октобар	0,5	8,2	8,9
новембар	1,4	9,7	9,3
децембар	1,2	11,0	11,0
<i>2008. година</i>			
јануар	0,9	0,9	11,5
фебруар	0,6	1,4	12,5
март	1,6	3,0	13,6
април	1,5	4,6	14,6
мај	1,8	6,5	14,5
јун	0,7	7,2	14,9
јул	-1,1	6,1	13,9
август	0,4	6,4	11,5
септембар	1,0	7,5	10,9
октобар	1,8	9,4	12,3
новембар	0,2	9,6	10,9
децембар	-0,9	8,6	8,6
<i>2009. година</i>			
јануар	2,1	2,1	10,0
фебруар	1,2	3,4	10,7
март	0,4	3,8	9,4
април	0,9	4,8	8,8
мај	2,1	7,0	9,1
јун	0,0	7,0	8,3
јул	-0,9	6,0	8,5
август	-0,1	5,9	8,0
септембар	0,3	6,2	7,3
октобар	-0,2	6,0	5,2
новембар	0,8	6,9	5,9
децембар	-0,2	6,6	6,6

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА*Сектор за трговину, услуге, цене и заштиту потрошача*

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2010. година</i>			
јануар	0,5	0,5	4,8
фебруар	0,3	0,7	3,9
март	1,2	2,0	4,7
април	0,6	2,5	4,3
мај	1,5	4,1	3,7
јун	0,4	4,5	4,2
јул	0,0	4,5	5,1
август	1,4	5,9	6,6
септембар	1,3	7,3	7,7
октобар	1,0	8,3	8,9
новембар	1,5	9,9	9,6
децембар	0,3	10,3	10,3
<i>2011. година</i>			
јануар	1,4	1,4	11,2
фебруар	1,5	2,9	12,6
март	2,6	5,5	14,1
април	1,1	6,7	14,7
мај	0,4	7,1	13,4
јун	-0,3	6,8	12,7
јул	-0,5	6,2	12,1
август	0,0	6,2	10,5
септембар	0,2	6,3	9,3
октобар	0,4	6,8	8,7
новембар	0,9	7,7	8,1
децембар	-0,7	7,0	7,0
<i>2012. година</i>			
јануар	0,1	0,1	5,6
фебруар	0,8	0,9	4,9
март	1,1	2,0	3,2
април	0,6	2,6	2,7
мај	1,4	4,1	3,9
јун	1,1	5,2	5,5
јул	0,1	5,4	6,1
август	1,6	7,1	7,9
септембар	2,3	9,6	10,3

¹ Месечни раст – промена цена у текућем месецу у односу на претходни месец исте године² Текући раст – промена цена у текућем месецу у односу на децембар претходне године³ Међугодишњи раст – промена цена у текућем месецу у односу на исти месец претходне године

Прилог 2

ОСТВАРЕНИ РАСТ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ПО ОСНОВНИМ ГРУПАМА

- у % -

	Месечни раст <u>09.2012.</u> <u>08.2011.</u>	Структура месечног раста	Текући Раст <u>09.2012.</u> <u>12.2011.</u>	Структура месечног раста
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ – укупно	2,3	100,0	9,6	100,0
Храна и безалкохолна пића	5,0	83,0	14,4	56,9
Алкохолна пића и дуван	0,0	0,1	18,0	9,9
Одећа и обућа	0,5	1,0	0,4	0,2
Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	0,8	5,8	3,6	6,3
Намештај, покућство, текуће одржавање	2,0	3,9	8,4	4,0
Здравство	0,6	1,1	3,6	1,6
Транспорт	2,4	11,4	12,9	14,3
Комуникације	0,0	0,0	0,0	0,0
Рекреација и култура	-6,1	-10,8	5,6	2,3
Образовање	1,8	0,7	4,2	0,4
Ресторани и хотели	1,7	1,4	6,6	1,4
Остала роба и услуге	1,5	2,6	6,3	2,7

Београд, 25. октобар 2012. године